

סביב היצירה; מה היא מבקשת (דברי המלחין)

• היצירה הוזמנה לפרויקט מיוחד שיזם איגוד הקומפוזיטורים בישראל. היא נועדה לפסנתרנים צעירים, שילמדו אותה עם מוריהם בעצה אחת עם המלחין. ובכן, היא "לימודית" במובן מסוים. אבל היא אינה "דידקטית". בסגנונה של היצירה ובסגנוני-שלי – אם יורשה לי להעיד עליה ועלי – היא **יצירה ככל יצירותי האחרות**. אכן, יש בה סממנים של מוזיקות חדשות (המזוהות עם המחצית השנייה של המאה העשרים ועם ימינו אלה); ולדידי, אי אפשר אחרת. בכל מקרה, כך מזהירים יוזמי הפרויקט, כוונתם היא להפגיש את התלמידים עם דרכי כתיבה ועם טכניקות ביצוע שהתגבשו בעשורים האחרונים וחרגו מנורמות מקובלות בקלסיקה, ברומנטיקה או בפוסט-רומנטיקה. אין הם חותרים לשחזור תבניות שהפסנתרן הצעיר שולט בהן ממילא. וכשם שהיצירה שלי – שוב אני מרשה לעצמי להעיד עליה – אינה "אטיוד", גם אין היא מפגן-כוח (show piece). היא מותאמת, מן הסתם, לתלמידים, משום שאינה דורשת וירטואוזיות טכנית במובן הידוע לכולנו, אבל בהיבט אחר – ייתכן שהיא מציבה בפניהם אתגרים לא קלים: הקשבה והיענות לכל צליל כשלעצמו ולגווניו הפנימיים, הבלטת דקויות במגע האצבעות על המקלדת ובפדאלים, תפיסה של זמן ב"הילוך אטל", שליטה במקצבים, במשקלים ובחילופי משקל לא-שגרתיים, בנייה סבלנית של רצף – או רמיזה לרצף – מתוך חומר שאינו רציף. ובכן, "וירטואוזיות אחרת"? אם כך, לא כיוונתי את היצירה שלי לתלמידים צעירים מאוד אלא לתלמידים בוגרים יותר, שמכר רכשו ותק וניסיון מסוים בנגינה ובהאזנה; **מנגנים ברמה בינונית-גבוהה או גבוהה (בכיתה העליונה של חטיבת-הביניים או בבית-הספר התיכון)** – כך ציינתי על שער הפרטיטורה.

• ומדוע "הדמיונית"? כל אחד משלושת הפרקים נשען על מלודיה. בראשון ובשלישי היא חבויה; בשני היא גלויה למדי. המלודיות הללו עברו "סינון", ומדי פעם – תהליכים של פירוק ליהודות ולתת-יהודות, פיזור, הרכבה-מחדש (לעתים מזומנות – קטועה), הסתרה וגילוי חלקי. לפני שנים רבות מצאתי באחד מקטעי הפסנתר של קורניליוס קרדיו (Cardew), *The Croppy Boy* – יצירה אהובה עלי מאוד – הנחיה בנוסח: "אטי, מחפש את המלודיה". אני מאמץ את ההנחיה הזאת וממליץ עליה. כאן עליו להוסיף: בשני הפרקים הראשונים ביצירה שלי יש "לחפש" מלודיה כלשהי שדמיינתי בעצם – ביציתי הדמיה אפשרית של מנגינה שיכלה להיווצר גם בדרכים אחרות. אותה הרכבתי, פירקתי, קטעתי, פיזרתי וחזר-חלילה. ייתכן שהמנגן והמאזין יחפשו אותה – וימצאו מנגינה אחרת. הפרק השלישי, לעומת זאת, בנוי על לחן שאינו מדומיין: *Long time gone* – שירם של קרוסבי, סטילס ונאש (Crosby, Stills & Nash) משנות הששים המאוחרות. השיר, שאינו פשוט כלל בלחן שלו, בהרמוניה ובצירוף קולותיהם של הזמרים, חזר אלי עכשיו, בעונה שבה שקדתי על היצירה – סמינר וחורף – לא רק משום "חורפיותו" הישירה ("...זמן רב יעבור עד זריחת השמש"...) והרי לילות החורף ארוכים); גם משום שיש בו מסר אקטואלי. אפלה וקור חורפיים מאיימים לכסות ולהכא ערכי מוסר וחברה בעולמנו, ממש בימים אלה. ראיתי שניים מיוצרי השיר – דייוויד קרוסבי וגראהם נאש – מופיעים בלב-לב של גל המחאה החדש ('Occupy Wall Street'), בהזדהות מלאה. השיר שלהם, שבו בחרתי, אינו מספק נחמה מיידית. "זמן רב כבר עבר, ועוד יעבור", כך הם שרים, "אבל, אתה יודע, השעה החשוכה ביותר היא תמיד לפני הזריחה"; הקשב לקולות סביבך והשמע את קולך שלך; הזריחה – זריחה אנושית – תלויה בכך. כשהשלמתי את "עבודת המעבדה" שלי על הלחן – מעין 'הדמיה' של השיר, המתבצעת תוך פירוק והרכבה-מחדש – גיליתי שהצליל החוזר ונשנה בסוף הפרק אינו אלא זה שבמקור צמודות לו (בין השאר) המילים: "השמיעו את קולכם" ("Speak out!"). החלטתי להדגיש אותו, יותר ויותר, בקרשנדו.

Winter Melodies:
three simulations
for piano

מנגינות חורף:
שלוש הדמיות
לפסנתר

עודד אסף
Oded Assaf
(2011)

$\text{♩} = 70$

I

A

mf
no Pedal

f

p sub.

B

f

p sub.

f sub.

p sub.

Pedal

C

f
(no Pedal)

mf

f

Pedal

D

p

pp

Pedal

Musical score system 1, first system. It consists of two staves. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The music features various note values and rests. Dynamic markings include *sfz* above the first staff, *mp* below the first staff, *f sub.* below the second staff with the instruction "(no Pedal)", and *mf* below the second staff.

Musical score system 2, second system. It consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats and the time signature is 2/4. Dynamic markings include *sfz* above the first staff, *mp* below the first staff, *p sub.* below the first staff, *sfz* above the second staff, *f* below the second staff with the instruction "Pedal", and *(no Pedal)* below the second staff.

Musical score system 3, third system. It consists of two staves. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats and the time signature is 2/4. A box labeled 'E' is at the beginning. Dynamic markings include *f sub.* below the first staff, *mp sub.* below the first staff, *f sub.* below the first staff, *f sub.* below the second staff, and *p sub.* below the second staff.

Musical score system 4, fourth system. It consists of two staves. The upper staff is in bass clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has three flats and the time signature is 2/4. Dynamic markings include *(p)* below the first staff with the instruction "Pedal", and *mp very softly* below the first staff with the instruction "no Pedal".